BULETINUL EPISCOPIEI

Buletin informativ al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, cu reşedinţa la Giula
Apare cu binecuvântarea † Preasfinţitului Părinte Episcop Siluan – Anul VIII. Nr. 10 (90), octombrie 2010

Ce este Biserica?

I.

Îndeobşte numim biserică locaşul sfânt, public, consacrat lui Dumnezeu, unde se adună creştinii pentru ca laolaltă să ia parte la aducerea Sfintei Jertfe a Mântuitorului Hristos şi să aducă închinare lui Dumnezeu. Încă de la începuturile creştinismului, începând cu sec. al II-lea, creştinii au început să-şi ridice locaşuri proprii de rugăciune, adică biserici, iar în vremea împăratului Constantin cel Mare, care prin edictul de la Milan a dat libertate creştinismului, încep a se construi nenumărate locaşuri de închinare. Însuşi împăratul împreună cu mama sa, Sfânta Elena, au zidit mari biserici în Betleem, Ierusalim, Constantinopol, Roma ş.a.

Astăzi, chiar şi în aglomeraţia marilor oraşe, locaşul bisericii de departe atrage atenţia. Nu numai locul în care a fost plasată îi evidenţiază prezenţa, ci însăşi înfăţişarea exterioară, mult deosebită de arhitectura clădirilor obişnuite, ne vorbeşte despre rosturile ei.

Spre exemplu, ca să ne înveţe că Mântuitorul Hristos se află în permanenţă în mijlocul credincioşilor Săi, biserica se zideşte, pe cât este posibil, în mijlocul parohiei, pe un loc mai ridicat. Apoi, forma ei ne vesteşte mântuirea: forma alungită, dreptunghiulară, care în partea de răsărit se încheie cu un semicerc numit absidă – cea mai veche formă a bisericilor creştine – o aseamănă cu corabia lui Noe în care şi-a aflat izbăvirea de potop pârga întregii făpturi, cuvântătoare şi necuvântătoare; forma de cruce – care a început să se răspândească mai ales de când împăratul Constantin cel Mare a primit crucea ca semn de apărare şi scut al imperiului său şi al creştinismului – este însă cu mult mai grăitoare: prin patimile Domnului Iisus Hristos durerea, întristarea, moartea, păcatul au fost biruite.

Chiar şi în afara dumnezeieştilor slujbe, singură împărţirea spaţiului bisericii şi ţesătura de icoane ce o împodobeşte, dau mărturie că biserica este calea care înalţă de la pământ la cer: pronaosul sau tinda este partea prin care se intră în biserică; aici sunt zugrăvite chipuri de ctitori, voievozi, cuvioşi şi cuvioase, pustnici şi pustnice – cei ce caută mântuirea; bisericile mai vechi au şi un pronaos exterior, un pridvor străjuit de coloane naosul este partea de mijloc a bisericii, cea mai încăpătoare, unde stau credincioşii la rugăciune şi unde sunt pictate scene din viaţa şi lucrarea Mântuitorului în lume, chipuri ale sfinţilor mucenici, ierarhi, proroci, ucenici ai Domnului al-

tarul este partea cea mai sfântă a bisericii unde se află Sfânta Masă pe care se aduce Jertfa cea nesângeroasă a Noului Testament, sub chipul pâinii şi al vinului, la Sfânta Liturghie; pe boltă este zugrăvită Maica Domnului, cea care petrece cel mai aproape de Tronul dumnezeiesc, pe pereţi chipuri ale Sfinţilor Părinţi care au avut un important rol în alcătuirea şi slujirea Sfintei Liturghii (Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie cel Mare, Sf. Arhidiacon Ştefan), iar mai sus Sfinţii Îngeri slujind Liturghia cerească, Cina cea de Taină sau alte scene din istoria Bisericii, legate de Sfânta Liturghie.

Cel ce-şi îngăduie răgazul de a păşi pragul bisericii urcă o tainică scară: naosul semnifică pământul, lucrarea în lume a puterii dumnezeieşti, văzutul, trupul omenesc, iar altarul este tărâmul nevăzutului, al desprinderii de lume, închipuind cerul, taina Treimii, dumnezeirea nevăzută, sufletul omului. Înaintând spre răsărit, căci astfel orientat este altarul bisericii, omul ce-şi deschide ochii sufletului Îl află pe Hristos – Răsăritul cel de Sus, Lumina lumii, Care va veni a doua oară dinspre răsărit, spre a ne învrednici de Împărăţia Sa. El este prezent în chip real în Sfânta Împărtăşanie ce se păstrează pe Sfânta Masă şi tot celui ce crede se face călăuză spre o a altă dimensiune a existenţei – cea a Tronului de sus pe care şade Tatăl, Părintele ceresc.

Ţesătura de icoane ce acoperă pereţii şi turla bisericii, precum şi iconostasul (peretele de lemn sau de zid care desparte naosul de altar), dincolo de faptul că ne predă în imagini întreaga învăţătură de credinţă creştină, ne şi şopteşte tainic: în biserică lumea se înnoieşte, făptura omenească se curăţă de păcat, golul imens deschis de căderea omului între cer şi pământ se umple, distanţa dintre om şi Dumnezeu se anulează.

II.

Tot Biserică numim şi comunitatea celor ce, ca pecetluire şi plinire a credinţei lor, primesc botezul în numele lui Hristos.

Din Sfânta Scriptură, mai precis din Faptele Sfinţilor Apostoli, aflăm că prima comunitate de creştini a răsărit în lume la cincizeci de zile după Învierea Mântuitorului Hristos şi la zece zile de la Înălţarea Sa cu trupul la cer, când Duhul Sfânt Mângâietorul este trimis în lume şi pogoară asupra ucenicilor Domnului, care erau adunaţi „toţi împreună în acelaşi loc”, în locul cunoscut din Ierusalim. Astfel că cei ce până atunci se ascundeau înfricoşaţi, temându-se să nu aibă aceeaşi soartă cu Învăţătorul lor ce fusese răstignit, încep să propovăduiască mulţimilor „despre faptele minunate ale lui Dumnezeu”, cu uşurinţa şi cu înţelepciunea celor mai experimentaţi vorbitori, deşi ei erau oameni simpli, neînvăţaţi. „Fără de carte şi simpli” îi numeşte Sfântul Apostol Luca (Fapre 2, 11). Încă din acea zi botează „trei mii” de oameni.

După evenimentul Cincizecimii, Apostolii au purces în întreaga lume să întemeieze comunităţi creştine, Biserici, punând în fruntea fiecăreia câte un episcop, care să poarte grijă de mântuirea sufletelor credincioşilor săi şi pe care l-au investit cu puterea de a transmite mai departe, la rândul său, însuşi darul preabogat al Sfântului Duh ce i-a fost dăruit. Astfel, de-a lungul secolelor până în zilele noastre ei şi-au împlinit nu numai această sfântă datorie: să-L facă prezent pe Hristos şi faptele Sale mântuitoare în orice loc, prin predicarea Cuvântului lui Dumnezeu şi prin săvârşirea Sfintelor Taine, adică a slujbelor Bisericii, ci au transmis neîntrerupt acel dar al Duhului Sfânt ce a pogorât în istorie la Cincizecime, dar care poate fi oricând înnoit.

Prin urmare Cincizecimea a avut loc o singură dată în istorie, dar în viaţa credincioşilor ea are loc în mod repetat. Cei ce urcă pe drumul anevoios al vieţii duhovniceşti şi ating culmile slăvirii lui Dumnezeu şi ale îndumnezeirii, participă şi ei la Cincizecime şi se fac apostoli ai lui Hristos. Fiecare dintre noi se poate învrednici de aceeaşi vedere a lui Dumnezeu şi de aceeaşi împărtăşire din harul Cincizecimii ca şi Apostolii. Cincizecimea reprezintă deci o poartă deschisă pentru totdeauna spre împărtăşirea cu Dumneze-

(Continuare în pag. a 2-a)

Ce este Biserica?

(Urmare din pag. întâi)

iescul Duh a tuturor celor ce prin credinţă, primind botezul creştin, intră şi participă la viaţa Bisericii.

Pe de altă parte „Pogorârea" Sfântului Duh în Sfintele Taine ale Bisericii este o lucrare continuă în Biserică şi o înnoire neîncetată. Încă dintru începuturi Sfânta Liturghie a constituit centrul vieţii Bisericii, al comunităţilor creştine (în Faptele Sfinţilor Apostoli este menţionată imediat după Cincizecime sub numele de frângerea pîinii).

Important este însă să sesizăm că şi după primirea prin botez a Duhului Sfânt, creştinii nu s-au transformat pe dată în nişte supraoameni, infailibili în sfinţenie. Citind cu atenţie Faptele Sfinţilor Apostoli, vom observa că şi în acele vremuri, atât de apropiate de lucrarea în lume a Mântuitorului Hristos, când râvna creştinilor era mult mai arzătoare, pentru că evenimentele mântuitoare erau mult mai actuale, vremuri considerate de noi, creştinii de astăzi, de mult apuse şi aproape paradisiace, creştinii nu erau lipsiţi cu desăvârşire de neputinţe. Ba chiar printre Apostoli se iscă neînţelegeri. Botezul cu adevărat ne face să murim păcatului şi să înviem cu Hristos pentru o viaţă nouă, dar nu ne transmite această viaţă nouă în starea ei desăvârşită, în deplina sa maturitate. El ne dă numai germenele, iar această sămânţă, sădită în inimile noastre, nu poate să crească şi să se dezvolte decât dacă ne aducem fiecare în mod liber contribuţia. Creştinul rămâne un păcătos, dar pentru păcat el cunoaşte un remediu: poicăinţa.

Biserica este alcătuită deci din toţi cei care cred şi-l mărturisesc pe Hristos – ca Dumnezeu şi Om –, care sunt botezaţi în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh şi îşi petrec viaţa după poruncile pe care Însuşi Dumnezeu le-a dat lumii. Există într-adevăr şi o ierarhie bisericească, unii dintre membrii Bisericii primind responsabilităţi aparte prin taina hirotoniei, dar aceasta nu înseamnă că singur clerul – adică diaconii, preoţii şi arhiereii – constituie Biserica. Toţi membrii Bisericii, clerici şi mireni, călugări şi cei căsătoriţi, au aceleaşi drepturi şi obligaţii, tuturor le este accesibilă în egală măsură calea sfinţirii şi a îndumnezeirii şi toţi poartă deopotrivă responsabilitatea. O cinste deosebită se cuvine însă episcopilor şi preoţilor, ca cei ce sunt în Biserică asemenea unor icoane vii ale lui Hristos. Ei sunt trimişii Săi în lume, iar El vrea să-i vadă trataţi ca pe Sine Însuşi şi, în cele din urmă, ca pe Tatăl Său: „Cine vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă…".

III.

Înţelesul adânc, deplin al Bisericii nu se identifică însă numai cu locaşul de cult, nici măcar cu comunitatea creştinilor. Faptul că de-a lungul veacurilor, în prigoanele împotriva creştinilor, s-au dărâmat sau au fost profanate atâtea locaşuri de cult, iar ereziile şi schismele n-au întârziat să apară chiar din vremurile apostolice, smintindu-i pe creştini şi fărâmiţând comunitatea cea una, ne face să ne întrebăm: Ce este Biserica?, Unde este Biserica? Iată că în zilele noastre Creştinismul este împărţit în: Ortodoxie, Catolicism şi Protestantism, pe lângă care au mai apărut şi puzderie de secte, fiecare revendicându-şi calitatea de adevăraţi urmaşi ai Apostolilor. Unde este deci Biserica despre care Mântuitorul Hristos a zis că porţile iadului nu o vor sfărâma?

Credinţa ortodoxă – cea care a păstrat cel mai fidel tezaurul învăţăturii mântuitoare vestite lumii de Însuşi Fiul lui Dumnezeu, iar mai apoi de trimişii Acestuia, adică de Sfinţii Apostoli şi de urmaşii acestora – numeşte Biserica Mireasă a lui Hristos, Trupul lui Hristos. Înţelegem de aici că Biserica este acel loc mai presus de spaţiu, în care omul se întâlneşte cu Dumnezeul cel Viu. Nu este nicidecum o simplă instituţie pământească, ci este cadrul în care creatul se uneşte cu necreatul, dumnezeirea cu omenirea, în care făptura cea căzută se înnoieşte, îşi află nădejdea vieţii nemuritoare. Înnoirea vieţii creaturii se realizează prin intervenţia Duhului Sfânt. Duhul Sfânt se revarsă din omenitatea slăvită a lui Hristos şi însufleţeşte Trupul Său care este Biserica. Pogorârea Duhului Sfânt nu transformă natura oamenilor şi a lucrurilor, ci modul lor de existenţă. Omul rămâne tot natură creată, dar se oferă să existe şi se învredniceşte a exista trăgându-şi viaţa nu din posibilităţile sale vitale – care sunt trecătoare şi stricăcioase – ci din însăşi iubirea şi comuniunea cu Dumnezeu.

Inima oricărui om care trăieşte în Hristos şi mărturiseşte credinţa cea adevărată se face astfel Biserică. Comunitatea ai cărei membrii vieţuiesc, fiecare în parte, împlinind cuvântul dumnezeiesc cel nemincinos, este Biserica lui Hristos.

Trupul Mântuitorului Hristos a fost în vremea vieţuirii sale pe pământ şi este şi acum, în sânul Sfintei Treimi, un trup deplin omenesc, îndumnezeit însă, pătruns până în cele mai adânci fibre de Duhul cel dumnezeiesc. Tot astfel şi Biserica are un chip văzut, care s-a conturat în lume la Cincizecime şi care constituie o punte între fiinţa dumnezeiască şi cea omenească. Aceasta înseamnă că locaşul de cult şi comunitatea creştinilor, pe care îndeobşte le numim biserică, sunt de fapt ferestre către Biserica cea una, sfântă, adevărată: în ele şi prin ele suntem atraşi şi începem să dorim a gusta din viaţa cea nouă întru Hristos; în ele şi prin ele intrăm în comuniune cu Dumnezeul cel Viu, cu sfinţii din toate timpurile, cu sufletele celor adormiţi din veac. Prin Sfântul Botez omul se face mădular al Trupului lui Hristos, al Bisericii şi îşi păstrează această calitate atâta vreme cât crede în Mântuitorul Hristos, moare vieţii lumeşti şi trupeşti şi viază sorbind puterea cea nouă, din cer, a harului dumnezeiesc, merge statornic pe calea virtuţii, pe care ne-a predanisit-o Dumnezeu şi Omul Iisus Hristos. Celui ce nu întrupează în viaţa sa acestea, apartenenţa numai de formă, cu numele, la Biserică nu îi aduce nici un folos, ci implicit este exclus din sânul ei şi socotit eretic şi schismatic.

Din faptul că este Trup al lui Hristos, înţelegem că Biserica este un organism ierarhizat în care nu toţi au aceeaşi slujire. Pe de o parte, toţi, de la patriarh până la cel mai neînsemnat creştin, sunt mai întâi credincioşi, chemaţi să-şi lucreze mântuirea şi să agonisească Duhul Sfânt spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci. Pe de altă parte unii credincioşi au primit de la Hristos o slujire deosebită. Însă mădularele Bisericii se află într-o nedespărţită unire, între ele însele şi deopotrivă cu Hristos; au legătură funcţională precum mădularele unui trup: ochi, urechi, mâini, picioare şi altele. Nici unul nu este independent de celelalte, ci toate împreună slujesc întregului. Harismele (darurile) sunt felurite, dar acelaşi este Duhul care le împarte.

În chip văzut Biserica este condusă de episcopi şi preoţi, dar în chip nevăzut Hristos Însuşi o conduce, de aceea slăbiciunea firi omeneşti nu o pătează. Biserica nu este nici numai văzută, nici numai nevăzută: chipul văzut al Bisericii se prelungeşte în nevăzut, iar nevăzutul penetrează văzutul cu dumnezeirea lui. Lucrările Duhului se fac cunoscute prin oameni, atâta vreme cât oamenii se fac vase ale Duhului Sfânt. Aşa cum trupul este nedespărţit de cap, tot astfel Biserica este nedespărţită de Hristos. Din El îşi trage izvorul fiinţării. Întru El rămâne veşnic neclătinată şi biruitoare.

Au fost perioade tulburi în istorie, când Biserica a viat în câteva persoane. Spre exemplu Sfântul Atanasie cel Mare, Sfântul Maxim Mărturisitorul, Sfântul Marcu al Efesului, fiecare în vremea lui, mărturisind dreapta credinţă, au întrupat Biserica. Clerul acelor vremuri în majoritate căzuse din har, căzuse în înşelare, se depărtase de adevărul dumnezeiesc şi prin vieţuire şi prin mărturisire. Dar Biserica lui Hristos, Biserica Dumnezeului celui viu, nu a pierit, căci Dumnezeu întotdeauna şi-a avut aleşii Lui întru care Şi-a lucrat toată voia Sa cea sfântă.

Fiecare mădular în parte – fiind vorba de persoane cu voie liberă – se află în pericol în orice clipă, supus ispitei vrăjmaşului şi pizmaşului diavol, care caută neobosit să-l surpe. De aceea în fiecare moment creştinul trebuie să se acordeze cu întregul, trebuie să lucreze neîncetat în deplină unitate cu Biserica, cu Duhul Sfânt care la rându-I lucrează neîncetat spre mântuirea tuturor.

Este necesar deci să facem deosebire între Biserică şi membrii ei, chiar dacă pe de altă parte ea îi cuprinde. Adevăratul ei conţinut îl constituie Hristos cel sfânt şi cei ce îşi actualizează continuu comuniunea cu El, biruind păcatul şi moartea. Biserica este izvorul sfânt care îi tămăduieşte pe bolnavi, dar nu se molipseşte de microbii lor, ci-i dizolvă. Ea niciodată nu este desfigurată de neputinţele şi patimile omeneşti, căci şi-a aflat plinătatea în Hristos, Cel ce a îndumnezeit întru Sine firea omenească.

Câţi sunt ochii care să vadă acestea, mai ales în vremurile noastre? Stăpâniţi de pofte trupeşti, cotropiţi de materialism, oamenii de azi nu mai văd nevăzutul, ci ca nişte orbi se tot afundă în mocirlă, bătându-ţi joc până şi de cele mai nobile simţăminte – ale lor şi ale celorlalţi. Cei ce se zbat însă nemulţumiţi de lipsa de orizont a vieţii pământeşti şi răspund chemării Domnului, vor afla mare bucurie: vor afla Biserica cea adevărată şi, până şi în cel mai păcătos om, vor vedea chipul lui Hristos, trăind suferinţa Domnului pentru neamul omenesc cel căzut din cinstea cu care a fost împodobit la creaţie. Cât de mare este făgăduinţa pe care ne-o face Dumnezeu prin Biserică!

Monahia Nectaria Constantin
Sfânta Mânăstire Nera

Înfiinţarea Patriarhiei Române

(Urmare din numărul anterior)

Domnitorul Alexandru Ioan Cuza, prin mesajul din 3 noiembrie 1863 – cu prilejul deschiderii Adunării elective a României – a făcut cunoscut că în sesiunea adunării din 1863-1864, printre proiectele de legi ce se vor discuta va fi Legea pentru unirea Bisericii Române. Acest proiect de lege pentru unirea şi reorganizarea Bisericii Ortodoxe Române, alcătuit de Guvern şi publicat la începutul anului 1864, prevedea în primele articole ca Biserica Ortodoxă Română din Ţara Românească şi Moldova să formeze o singură şi nedespărţită Biserică sub un singur cap care va purta titlul de primat al României sau al Bisericii Ortodoxe Române independentă în administraţia sa faţă de Patriarhia de Constantinopol.[13]

Se prevedea de asemenea ca Biserica Autocefală ortodoxă română să fie administrată de chiriarhul României Unite, de doi mitropoliţi şi de mulţi episcopi.[14] La sfârşitul anului 1864 apare legea dată de Cuza Vodă sub titlu Decret organic pentru înfiinţarea unei autorităţi sinodale centrale pentru afacerile religiei române.[15]

La scurtă vreme după unirea din 1859 Bucureştiul ajunge capitală a noului stat iar Mitropolitul Ungrovlahiei primeşte un primat iniţial onorific dar apoi oficial la începutul anului 1865. În virtutea acestui primat drepturile sale juridicţionale se întindeau asupra întregii Biserici Ortodoxe din Principatele Unite, fără însă a lovi în autonomia eparhială şi conducând Biserica în chip sinodal. Mitropolitul primat Nifon, în conformitate cu legea din 1864, care consfinţea modul de organizare şi funcţionare a sinodului Bisericii Ortodoxe Române, a prezidat la 1 decembrie 1865 prima sesiune de lucru a noului sinod general.

Începând din 1865 protoierarhul Bisericii Ortodoxe Române se putea intitula şi patriarh, însă aşa cum menţionau şi comentariile marginale ale legii pentru unificare, s-a considerat că termenii de patriarh şi primat au aceeaşi semnificaţie.

Recunoaşterea independenţei Regatului României a adus cu sine o nouă etapă în viaţa politică a României. Totodată încă din 1869 apare ideea unei patriarhii a Bisericii Ortodoxe Române. În acest sens, mitropolitul Calinic Miclescu scria Patriarhului Ecumenic: „Principiul cum că cele relative la organizarea Bisericii se schimbă odată cu schimbările politice este recunoscut în modul cel mai evident de sinoadele ecumenice şi istoria bisericească ne dă numeroase dovezi despre respectarea asa."[16]

Presa vremii reflectă aceeaşi stare de spirit în toamna anului 1881, când numeroase ziare atât de la noi cât şi din străinătate au început să scrie că se zvoneşte în sferele înalte de la Bucureşti ştirea înfiinţării unei patriarhii în România. După numeroase discuţii zvonurile din toamna anului precedent se conturează în primăvara

Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel coliturghisind cu Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I.

lui 1882 când în şedinţa de lucru al Parlamentului României din 9/21 martie un număr de deputaţi prezintă un proiect de lege care preconizează înfiinţarea unui patriarhat românesc. În sală, printre deputaţi erau prezenţi: M. Kogălniceanu, I. Ionescu de la Brad, Al. Lahovari. proiectul a fost prezentat de deputatul Nica B. Locusteanu şi se întitula „Propunere pentru modificarea Sfântului Sinod". Proiectul de lege era semnat de deputaţii: N. Locusteanu de Romanaţi, S. Bechianu de Ilfov, R. Ştefănescu de Vlaşca, R.S. Campiniu de Brăila, N. Măldărescu de Argeş şi alţii. Propunerea a fost acceptată de Cameră şi preşedintele a dispus, conform Regulamentului, ca textul să fie trimis la secţiuni. Nici Sfântul Sinod, nici ierarhii n-au luat nici o atitudine pentru sprijinirea proiectului de lege deoarece nu se dobândise încă recunoaşterea autocefaliei de către Patriarhia Ecumenică.

Propunerea de la 9 martie a rămas mereu la secţiuni, din cauza evenimentelor ce au urmat nu a mai fost depusă în Cameră pentru a fi discutată şi a deveni lege. La 10 iulie Patriarhul Constantinopolitan scrie Mitropolitului primat manifestându-şi nemulţumirea atât pentru săvârşirea sfinţirii Marelui Mir cât şi pentru că se dorea înfiinţarea unei patriarhii la Bucureşti[17].

În 6-8 martie s-a desfăşurat Congresul preoţesc de la Sibiu, acesta a fost organizat de un comitet pregătitor în frunte cu pr. Prof. Dr. Ion Lupaş. Între altele s-a discutat viitoarea organizare unitară a Bisericii Ortodoxe Române. Pe baza documentatului referat alcătuit de protopopul dr.Gh. Ciuhandru de la Arad s-a discutat înfiinţarea patriarhatului românesc. În referat se spunea că după canonul 34 apostolic se cuvine ca toţi ierarhii noştri să recunoască pe unul dintre ei drept protos. Celelalte argumente aduse de referent erau de ordin istoric subliniind şi necesitatea înfiinţării patriarhatului românesc. Consfătuirea bisericească de la Sinaia din 12-15 iunie 1919 şi apoi constituanta bisericească de la Bucureşti din 1920-1921 au reluat discuţiile asupra proiectului pentru înfiinţarea unui patriarhat românesc. Situaţia nu permitea încă realizarea acestui vis al ierarhilor şi intelecutalilor români.

Înfiinţarea Patriarhiei Române (1925)

Înfăptuirea unităţii statale a României prin încorporarea în Regat a Basarabiei, votată la 27 martie/9 aprilie 1918 de Sfatul Ţării, a Bucovinei, adoptată de Congresul General al Bucovinei din 15/28 noiembrie 1918, şi a Transilvaniei, decisă de Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia din 18 noiembrie/1 decembrie 1918, a determinat schimbări majore şi în viaţa Bisericii Româneşti. Prima îndatorire ce revenea Bisericii în noua situaţie era aceea a organizării unitare, sub conducerea Sfântului Sinod din Bucureşti. Acest proces de unificare bisericescă se impunea în interesul comun al Statului şi Bisericii.

Primii paşi către realizarea acestui deziderat au fost făcuţi de către clericii transilvăneni. Congresul preoţesc din Transilvania, desfăşurat la Sibiu în zilele de 6-8 martie 1918, a propus organizarea unitară a Bisericii Ortodoxe Române şi ridicarea ei la suprema treaptă de Patriarhie autocefală. Pentru prima dată această propunere a fost formulată de protopopul Dr. Gh. Ciuhandu din Arad, în referatul său, intitulat „Împreunarea Bisericilor Ortodoxe pe teritoriul României Mari într-o singură Biserică Ortodoxă Română şi raportul acestei Biserici faţă de Stat". La 23 aprilie 1919, sinodul ierarhilor Mitropoliei Ortodoxe a Transilvaniei, convocat la Sibiu, sub preşedinţia episcopului ortodox al Aradului, Ioan I. Papp (1903-1925) ca „locţiitor de mitropolit", luând în discuţie problema înfiinţării Patriarhiei a decis revenirea „Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal, Banat şi părţile româneşti din Ungaria… în sânul Bisericii Ortodoxe Române" şi reluarea „vechilor legături de unitate cu Mitropolia Ungrovlahiei", dorind să fie parte constitutivă a „Bisericii mame din România unită cu Basarabia şi cu Bucovina". Integrarea Mitropoliei Ortodoxe a Transilvaniei în jurisdicţia canonică a Bisericii din România urma să fie consfinţită prin includerea ierarhilor transilvăneni în Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Autocefale din Statul român. În aceeaşi rezoluţie a Sinodului ierarhilor ortodocşi transilvăneni, constatându-se necesitatea uniformizării unificării organizării bisericeşti, se avansează propunerea adoptării „Statutului organic" şagunian, după care funcţiona Mitropolia Ortodoxă a Transilvaniei: „I. Biserica Ortodoxă Română din Ardeal, Banat şi părţile româneşti din Ungaria, …revine din nou în sânul Bisericii Ortodoxe Române…, de care o rupsese vitregia timpurilor şi reînnoieşte vechile sale legături de unitate cu Mitropolia Ungrovlahiei, dorind a forma parte integrantă a Bisericii mame din România unită cu Basarabia şi Bucovina; II. În scopul acesta, episcopatul nostru roagă, cu adâncă smerenie, pe Prea Sfinţitul Sinod episcopesc central de la Bucureşti să primească cu frăţească dragoste, pe episcopii Mitropoliei nostre în şirul membrilor Sinodului episcopesc, statorind împreună locul şederii după ordinea ierarhică; III. Sinodul nostru constată necesitatea de a se uniformiza organizarea Bisericii în întreaga [ţară], introducându-se o autonomie perfecţionată pe baza experienţelor, ce le avem noi după o practică de 50 de ani a vieţii bisericeşti-constituţionale, având a se admite şi mireni în corporaţiunile bisericeşti de natură administrativă, culturală, financiară, umanitară, socială şi electorală şi susţinându-se drepturile ierarhice ale preoţilor şi episcopilor, respectiv ale Sinodului episcopesc, ca supremă autoritate conducătoare a Bisericii; IV. Până când se va face o organizare uniformă, Mitropolia noastră îşi păstrează organizaţia sa pe temeiul Statului Organic, dar ca parte integrantă a Bisericii româneşti din statul român întregit."[18]

(Continuare în numărul următor)

Vizită pastoral-misionară în localitatea Biharkeresztes, din Ungaria

Preasfinţitul Părinte Episcop Siluan, împreună cu Părintele Origen Sabău, Consilier Cultural al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria şi Protopop de Dobriţân, au efectuat o vizită pastoral-misionară în localitatea Biharkeresztes, din judeţul Hajdú-Bihar (Bihorul Unguresc), aflată în apropiere de localitatea Oradea, din România şi de punctul de trecere al frontierei din Borş-Artand. Deşi în această frumoasă localitate cu aproximativ 5.000 de locuitori nu există o parohie propriu-zisă aparţinătoare Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, pentru că ea se află pe teritoriul canonic al Episcopiei şi pentru că pe lângă românii băştinaşi, născuţi în Biharkeresztes sau veniţi din alte localităţi apropiate din Ungaria, în ultimii ani s-au stabilit acolo şi români veniţi din România, Preasfinţitul Părinte Episcop Siluan şi Părintele Protopop Origen pe data de 9 octombrie 2010, o întâlnire cu Domnul But Iosif, preşedintele Autoguvernării Minoritare Româneşti nou-constituite şi au vizitat familii de credincioşi ortodocşi români din această localitate. Astfel, se încearcă să se vină în întâmpinarea necesităţilor spirituale ale credincioşilor români care trăiesc în această parte a Ungariei şi care sunt, la rândul lor, împreună cu toţi ceilalţi români, din ţară şi din diaspora, fii ai Bisericii noastre Strămoşeşti Dreptmăritoare.

Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

Festivalul de păstrare şi promovare a tradiţiilor populare româneşti „La obârşii, la izvor”, ediţia a 3-a, la Giula-Ungaria

Duminică, 10 octombrie 2010, pentru românii ortodocşi din Giula, dar şi din celelalte parohii ale Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, a fost zi de mare sărbătoare. La Catedrala Episcopală din Giula a fost săvârşită Sfânta Liturghie Arhierească de către Preasfinţitul Părinte Episcop Siluan şi un sobor de preoţi şi diaconi, din care a făcut parte şi Părintele Vasile Sabău, preot paroh la biserica cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Oradea, care a venit la Giula însoţit de un grup de aproximativ 40 de credincioşi de la parohia sa. Pentru credincioşii Catedralei Episcopale prezenţa credincioşilor

orădeni şi rugăciunea împreună cu ei la Sfânta Liturghie a fost un prilej de mare bucurie sufletească.

După amiază, la Centrul Cultural Român de la Liceul Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula s-a desfăşurat cea de a 3-a ediţie a Festivalului de păstrare şi promovare a tradiţiilor populare româneşti, intitulat: „La obârşii, la izvor”, la care, alături de credincioşii orădeni au participat numeroşi credincioşi din toate parohiile Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, însoţiţi de preoţii lor. Programul artistic de mare calitate a cuprins cântece şi dansuri populare româneşti din mai multe zone folclorice ale Aradului, interpretate de Ansamblul folcloric de tineri „Şiriana”, de orchestra „Rapsozii Zărandului” şi de alţi interpreţi de muzică populară, fiind oferit ca un dar de suflet românilor din Ungaria prin sprijinul Centrului Cultural Judeţean Arad, condus de Doamna Ana-Maria Dumitrean şi al Consiliului Judeţean Arad. La realizarea acestei manifestări şi-au mai adus contribuţia şi Asociaţia pentru Cultură, Spiritualitate şi Dezvoltare a Relaţiilor Transfrontaliere din Oradea, precum şi Oficiul pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice de la Budapesta.

Între oaspeţii de seamă ai festivalului s-au numărat Domnul Consul General Ioan Fodoreanu de la Giula, Domnul Consul Răzvan Ciolcă de la Seghedin, Doamna Director Ana Maria Dumitrean, de la Centrul Cultural Judeţean Arad, Domnul Valentin Bot, Primarul comunei Şiria, conducători ai unor instituţii româneşti din Ungaria şi reprezentanţii presei româneşti de la Giula.

Evenimentul organizat la nivelul întregii Episcopii a adus multă bucurie în sufletele tuturor participanţilor, care s-au împărtăşit pentru încă o dată de frumuseţea valorilor tradiţionale româneşti, promovate cu multă dăruire sufletească şi talent de artişti mai tineri, sau consacraţi, ai scenei populare arădene.

Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

Pelerinaj la Sfântul Munte Athos, cu un grup de pelerini de la Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria

În perioada 18-22 octombrie, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel şi a Sanctităţii Sale, Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic, un grup de clerici şi credincioşi de la Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, dar şi din România, în frunte cu Preasfinţitul Părinte Episcop Siluan, a efectuat un pelerinaj la Sfântul Munte Athos.

După un prim popas la capitala Sfântului Munte, Karies, unde grupul pelerinilor români s-a închinat în biserica Protaton şi în schitul „Sfântului Apostol Andrei”, au mai fost vizitate în zilele următoare atât mânăstiri mari, precum Vatoped, Cutlumuş, Iviron, Filoteu, Caracalu, Simonos Petra şi Sfântul Pavel, cât şi

aşezămintele româneşti din Muntele Athos, şi anume schiturile Lacu şi Prodromu, unde bucuria pelerinilor a fost sporită de faptul că monahii întâlniţi acolo au fost români, trăitori în aşezăminte restaurate şi frumos îngrijite, iar limba liturgică de la sfintele slujbe a fost cea română, înţeleasă şi vorbită de către toţi.

Programul pelerinajului a cuprins participarea la sfintele slujbe de noapte şi închinarea la sfintele moaşte, la icoanele făcătoare de minuni şi odoarele preţioase, aflate în număr mare în mânăstirile atonite (cum au fost, de pildă, darurile magilor care se găsesc la Mânăstirea Sfântul Pavel, părticele din lemnul Sfintei Cruci, sau moaştele unor Sfinţi, precum sunt Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, Sfântul Ioan Botezătorul, Sfinţii Trei Ierarhi, alţi cuvioşi, cuvioase, mucenici şi muceniţe ale Bisericii noastre), vizitarea bisericilor şi paracliselor de la mânăstiri, adevărate opere de artă bisericească bizantină, întâlnirea cu părinţi stareţi sau alţi părinţi atoniţi, între care s-au numărat mai mulţi monahi români, dar şi drumeţii făcute cu pasul de la o mânăstire la alta, pe cărările Athosului, sub razele binecuvântate ale soarelui de octombrie. Un moment deosebit al acestui pelerinaj l-a constituit Sfânta Liturghie Arhierească săvârşită în biserica Schitului Românesc Prodromu, în care rugăciunile preoţilor români din Ungaria s-au înălţat către Dumnezeu în aceeaşi limbă românească, ca şi cea a monahilor români din Prodromu, la mii de kilometri de România şi de ţara în care ei trăiesc.

Din grupul pelerinilor au făcut parte atât clerici, cât şi mireni, între care s-au numărat şi cei trei redactori ai emisiunii în limba română de la studioul din Seghedin al Televiziunii Naţionale MTV 1, numită „Ecranul nostru”, care şi-au exprimat dorinţa de a pregăti o emisiune specială cu acest pelerinaj, care să fie prezentată în cadrul emisiunii menţionate. Pelerinii, aflaţi pentru prima dată într-un pelerinaj la Muntele Athos, au apreciat în mod deosebit frumuseţile naturale şi valorile bisericeşti întâlnite cu prisosinţă de-a lungul întregului pelerinaj şi au părăsit Sfântul Munte cu gândul de a reveni aici şi în anii viitori.

Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

BULETINUL EPISCOPIEI – Periodic lunar al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. Editor responsabil: **Prot. Pavel Ardelean,** vicar episcopal. Redactor responsabil: **Pr. Cosmin Pop**. Redacţia: 5700 Giula, Parcul Sf. Nicolae nr. 2. Internet: www.atruroman.hu. Telefon: 66/361-281, 66/463-880. Fax: 66/463-867. Tiparul: Mozi Nyomda Bt., 5600 Békéscsaba, str. Luther nr. 4/B. Director: **Garai György.** Apariţia publicaţiei este asigurată şi de Fundaţia Publică „Pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice din Ungaria”. A havilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány” támogatja.